

Kod ucznia .....

Ilość zdobytych punktów .....

KONKURS PRZEDMIOTOWY Z PRZYRODY dla uczniów szkół podstawowych

26 lutego 2016 r. – zawody III stopnia (wojewódzkie)

Witaj na zawodach wojewódzkich konkursu przedmiotowego z przyrody. Przed Tobą 25 różnorodnych zadań. Przeczytaj dokładnie polecenia, aby wiedzieć, co należy zrobić i w jakiej formie przedstawić odpowiedź. W zadaniach zamkniętych wielokrotnego wyboru tylko jedna odpowiedź jest poprawna. Punktacja za zadania podana jest obok nich. Pisz czytelnie długopisem lub piórem. Nie używaj korektora i kalkulatora.

Na wykonanie wszystkich zadań przeznaczono **60 minut**.

Powodzenia!

Zadanie 1. (0 – 5)

Na podstawie poniższego tekstu wykonaj zadania od A do E.

Las jest domem wielu organizmów. Las, podobnie jak nasze domy, też ma piętra. Korony drzew to najwyższe piętro tego domu. Tworzą je wysokie drzewa: dęby, świerki, brzozy, jodły, buki, wiązy i sosny. W koronach drzew: żyją dzięcioły, zięby i wiewiórki. Następne piętro to podszyt, który składa się z krzewów i młodych drzew. Żyje tu dużo ptaków i owadów. Najniższe piętro to runo leśne. W tym piętrze spotkamy: mchy, jagody, grzyby, paprocie oraz sarny, zające, zaskrońce, motyle, jelenie, wilki, lisy, dziki i żaby. Ściółka zbudowana z liści i gałązek to podłoga lasu. W ściółce żyją: dżdżownice, ślimaki i mrówki.

A. Wypisz drzewa liściaste rosnące w najwyższym piętrze lasu.

.....

B. Wypisz kręgowce jajorodne żyjące w runie leśnym.

.....

C. Wypisz mięczaki żyjące w naszych lasach.

.....

D. Wypisz ssaki wyłącznie roślinożerne żyjące w runie leśnym.

.....

E. Wypisz rośliny zarodnikowe rosnące w naszych lasach.

.....

Zadanie 2. (0 – 2)

Podkreśl 4 gatunki płazów prawnie chronionych w Polsce.

traszka górska
jelonek rogacz
kumak nizinny

jaszczurka zielona
żółw błotny
grzebiuszka ziemna

pijawka lekarska
ropucha paskówka
gniewosz plamisty

Zadanie 3. (0 – 4)

Uzupełnij tabelkę, wpisując w odpowiednie miejsca słowo **prawda** (jeżeli zdanie jest prawdziwe) lub **falsz** (jeżeli zdanie jest fałszywe).

Informacja	prawda / fałsz
Kijanka żaby trawnej oddycha tlenem atmosferycznym.	
Samica morświna karmi swoje młode mlekiem i oddycha za pomocą pęcherzykowatych płuc.	
Żółw błotny jest zwierzęciem roślinożernym.	
Padalec zwyczajny jest wężem żyjącym w Polsce.	

Zadanie 4. (0 – 1)

Z podanych organizmów wybierz żyjące w jeziorze i ułóż z nich łańcuch pokarmowy.

kornik	dzięcioł	borówka	szczupak	moczarka	sosna	płoc	sowa
--------	----------	---------	----------	----------	-------	------	------

..... → ..... → .....

producent   *konsument roślinożerny*   *konsument mięsożerny*

Zadanie 5. (0 – 1)

Ułóż we właściwej kolejności etapy rozwojowe człowieka. W wyznaczonych miejscach wpisz odpowiednie cyfry.

...niemowlę   ...młodzieniec   ...noworodek   ...płód   1. zarodek   ...dziecko

Zadanie 6. (0 – 1)

Do jakich układów należą poniższe narządy?

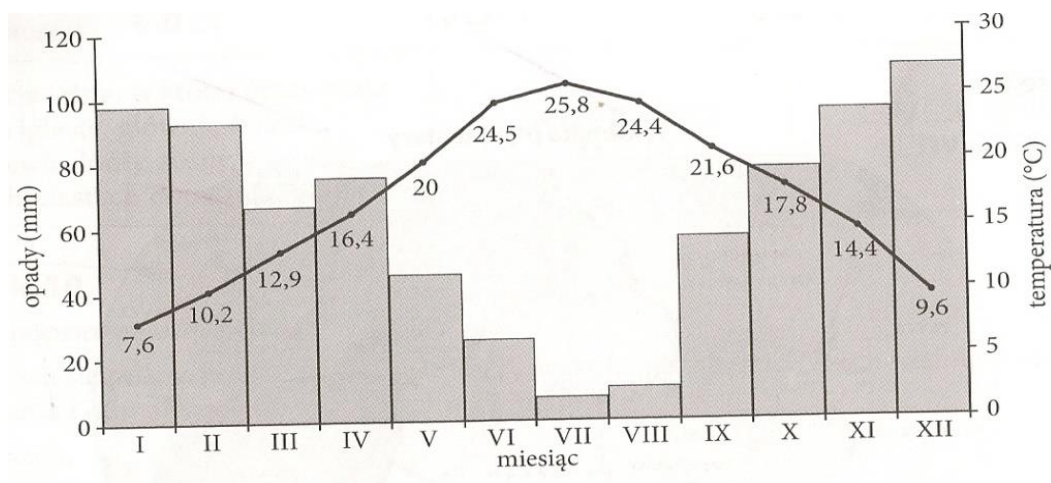
rdzeń kręgowy – układ .....

tchawica – układ .....

przełyk – układ .....

Zadanie 7. (0 – 1)

Klimatogram przedstawia średnią temperaturę powietrza i wielkość opadów w pewnej miejscowości. Ile wynosi roczna amplituda temperatury powietrza w tej miejscowości?

- A. 21,7°C.   B. 20,7 °C.   C. 18,2°C.   D. 15,7°C.

Zadanie 8. (0 – 1)

W zdaniach opisujących klimat pustyni gorących skreśl niepotrzebne wyrazy tak, aby powstały prawdziwe stwierdzenia.

- A. Opady atmosferyczne są bardzo **duże / niewielkie**.
- B. Różnica temperatury między dniem i nocą jest bardzo **duża / niewielka**.

Zadanie 9. (0 – 1)

Jak nazywają się skupiska roślinności na pustyniach, gdzie wody podziemne sięgają gleby lub wpływają na powierzchnię, a wokół nich powstają osady ludzkie?

.....

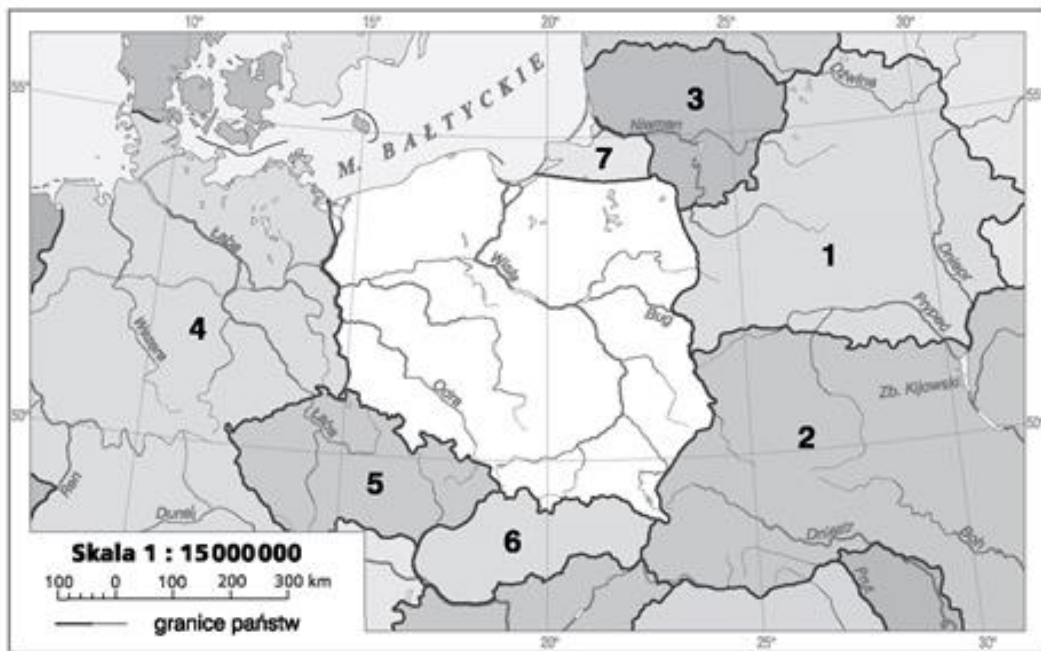
Zadanie 10. (0 – 1)

W którym podpunkcie (A, B, C czy D) prawidłowo przedstawiano proces powstawania węgla kamiennego?

- a. *Narastanie warstw torfu z obumierających cząstek roślinnych.*
- b. *Występowanie niecek o zapadającym się podłożu wapiennym.*
- c. *Przekształcanie torfu w węgiel brunatny pod wpływem nacisku wielu warstw i wysokiej temperatury.*
- d. *Długotrwały nacisk wielu warstw oraz bardzo wysoka temperatura powodujące przekształcanie węgla brunatnego w węgiel kamienny.*
- e. *Przykrycie torfowisk przez rzeczne osady mineralne.*
- f. *Intensywny rozwój roślinności w gorącym i wilgotnym klimacie.*

- A. c, b, f, d, a, e   B. f, a, c, b, e, d   C. e, c, a, f, b, d   D. b, f, a, e, c, d

Mapa do zadań od 11 do 14.

Zadanie 11. (0 – 4)

Do tabeli wpisz nazwy państw sąsiadujących z Polską, które są członkami Unii Europejskiej, ich stolice i cyfry, jakimi oznaczone są na mapie.

Państwo	Stolica	Cyfra na mapie

Zadanie 12. (0 – 1)

Do jakiego państwa należy teren oznaczony na mapie cyfrą 7?

.....

Zadanie 13. (0 – 1)

Podaj nazwę państwa, z którym Białoruś graniczy od zachodu?

.....

Zadanie 14. (0 – 1)

Zamień skalę liczbową powyższej mapy na skalę mianowaną.

1cm – ..... cm

1cm – ..... m

1cm – ..... km

Zadanie 15. (0 – 2)

Wskaż zdania prawdziwe, zaznaczając znakiem „x” odpowiedzi **A** lub **B** i uzasadnienia **1** lub **2**.

A	Tatry Zachodnie są wyższe niż wschodnia część Tatr,	ponieważ	1.	zbudowane są ze skał mało odpornych na działanie czynników zewnętrznych.
B	Tatry Zachodnie są niższe niż wschodnia część Tatr,		2.	zbudowane są ze skał odpornych na działanie czynników zewnętrznych.

A	Na Wyżynie Lubelskiej przeważa krajobraz rolniczy,	ponieważ	1.	występują tam największe w Polsce złoża rudy miedzi.
B	Na Wyżynie Lubelskiej przeważa krajobraz przemysłowy,		2.	występują tam urodzajne gleby powstałe na lessowych skałach.

Zadanie 16. (0 – 1)

Na podstawie poniższego opisu określ postać wody w stanie stałym.

Opad atmosferyczny w postaci kryształków lodu o kształtach głównie sześcioramiennych gwiazdek. Powstaje, gdy w chmurach para wodna krystalizuje, tworząc kryształy lodu.

- A. śnieg   B. szadź   C. grad   D. szron

Zadanie 17. (0 – 2)

Uzupełnij poniższe zdania.

Najdłuższy równoleżnik, jednakowo oddalony od biegunów to .....

Linie w kształcie półokręgów, łączące bieguny Ziemi, to .....

Modelem Ziemi wykonanym w zmniejszeniu, czyli w skali, jest .....

Zadanie 18. (0 – 1)

Której mapy dotyczy poniższy opis?

Ułatwia wybranie szlaku wędrówki i odnalezienie na nim zabytków, punktów widokowych, miejsc na posiłek i nocleg.

- A. topograficznej   B. turystycznej   C. samochodowej   D. poziomicowej

Zadanie 19. (0 – 1)

Wskaż zdanie fałszywe.

- A. Mech porasta pnie drzew od strony północnej.
 B. W Polsce anteny satelitarne są zwrócone na północ.
 C. Słoje, widoczne na ściętym pniu drzewa, są węższe od strony północnej.
 D. Gałęzie samotnie rosnącego drzewa są krótsze od strony północnej.

Zadanie 20. (0 – 3)

Na mapie zaznaczono wybrane parki narodowe Polski. Pod opisami wpisz ich nazwy, a na mapie odpowiednią literą zaznacz miejsce ich lokalizacji.

- A. Obejmuje część polskiej wyspy. Jego charakterystycznym elementem jest wysokie wybrzeże klifowe.

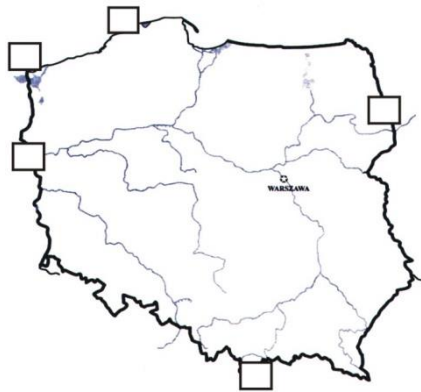
.....

- B. To najmłodszy w Polsce park narodowy. Ochroną obejmuje podmokłe tereny, które są środowiskiem życia wielu ptaków wodnych i błotnych.

.....

- C. Symbolem tego parku narodowego jest kozica.

.....

Zadanie 21. (0 – 1)

Sprężyste właściwości ciał wykorzystuje

- A. sportowiec strzelający z łuku.
- B. garncarz wykonujący wazon z gliny.
- C. rzeźbiarz wykonujący pomnik z granitu.
- D. kowal kujący podkowę z metalu.

Zadanie 22. (0 – 1)

Podczas parowania drobiny substancji

- A. zbliżają się do siebie.
- B. nie zmieniają wzajemnych odległości.
- C. zwiększają swoje rozmiary.
- D. oddalają się od siebie.

Zadanie 23. (0 – 1)

W jakiej temperaturze krzepnie ołów, jeśli topi się w temperaturze 327°C?

- A. - 327°C
- B. 0°C
- C. 327°C
- D. w dowolnej temperaturze niższej niż 0°C

Zadanie 24. (0 – 1)

Który z poniższych przypadków dotyczy rozpuszczania substancji?

- A. Wsypywanie cukru do gorącej wody.
- B. Rzucanie kostki masła na rozgrzaną patelnię.
- C. Podgrzewanie cyny lutownicą.
- D. Wrzucanie drewna w rozgrzane palenisko.

Zadanie 25. (0 – 1)

Jeżeli rośnie temperatura ciała stałego, to jego gęstość

- A. początkowo rośnie, a następnie maleje.
- B. nie zmienia się.
- C. rośnie.
- D. maleje.

BRUDNOPIS